

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/120/2022
Identifikačné číslo spisu:	1316220344
Dátum vydania rozhodnutia:	11.10.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1316220344.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: B. K. O., nar. XX. U. XXXX, bývajúceho v R., D. E. G. XX, zastúpeného LEGAL & CORP s. r. o., so sídlom v Bratislave, Gajova 11, IČO: 47 237 325, proti žalovanému: ALK Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 64, IČO: 47 893 761, zastúpenému PETERKA & PARTNERS advokátní kancelár s.r.o., so sídlom v Prahe, Karlovo náměstí 671/24, Česká republika, konajúca prostredníctvom organizačnej zložky PETERKA & PARTNERS advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Bratislave, Námestie Mateja Korvína 1, IČO: 35 884 703, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 24C/283/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. februára 2020 sp. zn. 16Co/19/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. apríla 2018, č. k. 24C/283/2016-145 žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 20.12.2016 domáhal rozhodnutia, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť odoslať adresátom pôvodného oznámenia zo dňa 16.12.2015, ako aj uverejniť v odbornom časopise L.a a v N. na vlastné náklady ospravedlnenie v tom znení, že v emailovej správe zo dňa 16.12.2015, označenej ako A. A. O., boli uvedené nepravdivé a skresľujúce údaje, nakoľko pán O. nerezignoval na svoju pracovnú pozíciu, ale jeho pracovný pomer bol ukončený v dôsledku organizačných zmien.

1.2. Súd prvej inštancie mal v zmysle § 151 ods. 1 CSP za nesporné tvrdenia žalobcu, že dlhodobu obchodne spolupracoval so spoločnosťou ALK Dánsko pri zavedení a kategorizácii liekov tejto spoločnosti v Slovenskej republike a od 1.10.2014 v tejto úspešnej činnosti pokračoval ako zamestnanec

žalovaného vo funkcii národného manažéra predaja. V roku 2015 predaj produktov ALK pokračoval výborne a to aj vďaka zásluhám žalobcu. Dňa 1.4.2015 vedenie ALK Dánsko vymenilo dovtedajšieho medzinárodného manažéra žalovaného a do tejto funkcie, ako aj do funkcie prokuristu obsadilo D.. H. Z., ktorý predtým u žalovaného nepôsobil. Dodatkom k zmluve zo dňa 25.6.2015 bolo pôsobenie žalobcu vo funkcii národného manažéra predaja ukončené a nový prokurista obsadil žalobcu na pozíciu projektového manažéra a dňa 1.12.2015 žalovaný prekvapujúco zrušil v organizačnej štruktúre žalobcovo pracovné miesto a oznámil mu, že musí spoločnosť opustiť; následne sa žalobca s D.. H. Z. dohodli na skončení pracovného pomeru k 15.12.2015, ku ktorému došlo z dôvodu rozhodnutia žalovaného o organizačnej zmene. Dňa 16.12.2015 D.. H. Z. odoslal zamestnancom žalovaného emailovú správu označenú ako "A. A. O.", v ktorej uviedol, že žalobca sa z osobných dôvodov rozhodol odísť zo spoločnosti a odo dňa 17.12.2015 čerpá dovolenku; uvedené oznámenie sa dostalo aj do dispozície tretích osôb pôsobiacich v danom odbore. Na informovaní kolegov ani na obsahu informácie o skončení pracovného pomeru sa so žalovaným nedohodol. Listom zo dňa 25.4.2016 žalobca vyzval žalovaného na odstránenie následkov uskutočnených zásahom, nakoľko chcel predísť súdnemu sporu a následkom spôsobených oznámením skôr, ako sa negatívne prejavia v jeho pracovnej sfére. Podľa žalobcu oznámenie bolo z veľkej časti nepravdivé, zavádzajúce a difamačné, nakoľko sa v žiadnom prípade nerozhodol sám odísť zo spoločnosti, nerezignoval a ani si nečerpал dovolenku. Výklad slova rezignácia vyjadruje vzdanie sa, či odstúpenie, ktoré vyvoláva dojem, že žalobca nebol schopný ďalej vykonávať pracovnú činnosť; takéto označenie oznámenia pôsobí dehonestujúco a je objektívne spôsobilé privodiť ujmu na osobnostných právach žalobcu; sú teda splnené zákonné predpoklady pre vznik občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to existencia zásahu, ktorý je spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, neoprávnenosť zásahu do cti, ku ktorému dochádza predovšetkým nepravdivými tvrdeniami a príčinná súvislosť medzi oboma uvedenými predpokladmi. Ďalej mal súd prvej inštancie za nesporné tvrdenia žalovaného, že slovo rezignácia znamená len vzdanie sa, zrieknutie sa úradu, funkcie a pod., samo o sebe ide o významovo neutrálny výraz, bez kladných alebo záporných hodnotiacich kritérií, teda bez hodnotenia kvality práce a pracovných schopností zamestnanca. Zaslaný email je v súlade s firemnou kultúrou žalovaného a celej skupiny ALK, v ktorej sa bežne používa tento pojem; akúkoľvek možnosť zásahu do osobnosti žalobcu vylúčil, išlo o internú komunikáciu v spoločnosti, preto za prípadný únik informácii v dôsledku individuálneho pochybenia nemôže niesť zodpovednosť. Informácia o skončení pracovného pomeru nebola spôsobilá žiadnym spôsobom zasiahnuť do morálnej integrity žalobcu a zaslaný email sa negatívne neprejavil na postavení žalobcu. So žalobcom sa dohodol na tom, že o skončení pracovného pomeru bude informovať kolegov a zamestnancov žalovaného na Slovensku a v Čechách a že skončenie pracovného pomeru bude komunikované štandardným spôsobom zaužívaným u žalovaného; navrhol žalobcovi, že bude v jeho záujme lepšie, ak žalovaný informuje ostatných kolegov a zamestnancov, že zo spoločnosti odchádza z osobných dôvodov k dátumu 31.12.2015 s tým, že od nasledujúceho dňa si čerpá dovolenku. Žalobca s týmto návrhom súhlasil. Na základe toho zaslal pán Z. ako generálny riaditeľ pre Slovensko a Českú republiku a zároveň prokurista email s označením "A. A. O.", ktorý bol určený výhradne na internú komunikáciu a adresoval ho len zamestnancom žalovaného a žalobcovi. Na výzvu žalobcu, obsahujúcu žiadosť o odstránenie údajných následkov a začatie rokovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy, reagoval listom z 24.5.2016, v ktorom odmietol akýkoľvek zásah do osobnosti žalobcu alebo porušenie jeho práv na ochranu osobnosti, ako aj vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

1.3. Súd prvej inštancie identifikoval za jedinou spornú skutočnosť medzi stranami, ktorá mohla mať vplyv na rozhodnutie a to, či medzi žalobcom a žalovaným došlo k dohode o spôsobe informovania zamestnancov o ukončení pracovného pomeru žalobcu. Žalovaný nepovažoval za potrebné nechať si túto dohodu potvrdiť aj písomne, keďže išlo len o interné informovanie zamestnancov a nie všetka komunikácia vo firme bola formálna. Ak išlo o formálne doklady alebo dohody, tieto pripravovala ich advokátska kancelária, ale v tomto prípade išlo o dohodu medzi nimi. Na tomto základe mal súd prvej inštancie za preukázaný skutkový stav tvrdný žalovaným. Keďže sa žalobca so žalovaným dohodol na spôsobe informovania zamestnancov, je vylúčený neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu a z toho dôvodu nie je možné žalovanému ukladať akékoľvek povinnosti na odstránenie alebo zmiernenie zásahu. Pre úplnosť súd prvej inštancie dodal, že žalobe by nebolo možné vyhovieť, aj keby k dohode medzi stranami nedošlo; text oznámenia a jeho zaslanie zamestnancom žalovaného totiž neboli objektívne

spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, teda do jeho občianskej cti, ľudskej dôstojnosti alebo súkromia. Oznámenie žalovaný formuloval primerane okolnostiam, nevyplyva z neho neschopnosť žalobcu pokračovať v ďalšej práci, či už u žalovaného alebo v rámci samostatného podnikania. Stotožnil so žalovaným, že pojem rezignácia je primeraný, neutrálny a bežný najmä v medzinárodných spoločnostiach. Vzhľadom na účel oznámenia a okruh adresátov, ktorým bolo zasielané, zodpovedá skutočnosti. Nepravdivá informácia, že pracovný pomer skončil už 16.12.2015 a nie až 31.12.2016, nemôže zasahovať do cti alebo dôstojnosti žalobcu. Na uvedenom základe súd prvej inštancie podľa § 11, § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech priznal plný nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 25. februára 2020 sp. zn. 16Co/19/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; a žalovanému priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd uviedol, že pokiaľ pracovný pomer žalobcu u žalovaného skončil dohodou o skončení pracovného pomeru podľa § 60 Zákonníka práce, jej nevyhnutným predpokladom bol prejav slobodnej vôle žalobcu túto dohodu uzatvoriť; inak povedané žalobca chcel vlastným konaním (za súčasného prejavu vôle žalovaného) docieľiť skončenie pracovného pomeru a bez tohto prejavu vôle by k skončeniu pracovného pomeru dohodu nikdy nedošlo. Zároveň platí, že takto prejavená slobodná vôľa žalobcu môže byť z povahy veci vždy iba vyjadrením jeho osobných dôvodov pre skončenie pracovného pomeru, pričom odvolací súd nepochybuje, že zrušenie pracovného miesta žalobcu u žalovaného ku dňu 14.12.2015 bolo motívom následného vzájomného konania strán sporu k skončeniu pracovného pomeru dohodou; bez výslovnej vôle žalobcu by však pracovný pomer dohodou žalobcu neskončil a k jeho skončeniu by (pre zrušenie pracovného miesta) mohlo dôjsť iba výpoveďou danou zamestnávateľom podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Pretože skutočným dôvodom skončenia pracovného pomeru žalobcu bola dohoda strán sporu, ktorá je vyjadrením vlastných pohnútok (dôvodov) oboch strán, ale najmä žalobcu, ktorého pracovné miesto bolo zrušené, považuje odvolací súd za existencie týchto skutočností za celkom adekvátne použitie v predmetnom email termínu "rezignácia", vyjadrujúceho práve rozhodujúci moment (keďže ide o slovo použité v predmete emailu) skončenia pracovného pomeru žalobcu; ako odvolací súd vyššie uviedol, bez dohody by logicky pracovný pomer žalobcu u žalovaného skončil výpoveďou a za danej situácie mal potom logicky záujem dohodu uzatvoriť primárne žalobca. Odvolací súd zdôraznil, že informovanie žalovaného o skutočnostiach týkajúcich sa skončenia pracovného pomeru žalobcu emailom adresovaným v rozsahu 10 subjektov (okrem žalobcu), ktorí boli jeho zamestnancami, taktiež nemožno považovať za neprimerané; naopak, interné oboznámenie zamestnancov o zásadných skutočnostiach týkajúcich spoločnosti žalovaného, teda aj o odchode dlhoročného zamestnanca, ktorý bol ku dňu skončenia pracovného pomeru projektovým manažérom, je bežnou súčasťou firemnej kultúry; zároveň nemožno poprieť schopnosť týchto adresátov emailu čítať predmetnú informáciu s porozumením obsahu a vo vzájomných súvislostiach, keďže ide o osoby zjavne oboznámené s pôsobením žalobcu u žalovaného. Celkové vyznenie emailu, ktoré sa navonok prejavuje použitými výrazovými prostriedkami, nielen že neobsahuje, s výnimkou chyby v dátume skončenia pracovného pomeru (namiesto dňa 15.12.2015 je uvedený nesprávne deň 31.12.2015), nepravdivé tvrdenie o odchode žalobcu z osobných dôvodov, ale jeho celkový kontext bez akýchkoľvek pochybností je minimálne v neutrálnej rovine; vyvážené totiž použitými výrazovými prostriedkami a ich štylizáciou prezentuje na jednej strane informáciu o odchode žalobcu (skončením pracovného pomeru na základe vzájomnej dohody) a zároveň v nie zanedbateľnom rozsahu adresuje žalobcovi prostredníctvom slov general managera osobné poďakovanie a pranie do budúcnosti. Na základe uvedeného preto nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou žalobcu založenej na izolovanej, celkom preexponovanej, subjektívne prežívanej a účelovej interpretácii použitého výrazu "rezignácia" a slovného spojenia "z osobných dôvodov sa rozhodol odísť z našej spoločnosti"; predmetný email tak nemohol znížiť vážnosť žalobcu u ostatných zamestnancov žalovaného (adresátov emailu), ani iných subjektov, ktoré by sa prípadne aj s obsahom emailu mohli oboznámiť a už vôbec nemohol nepriaznivo ovplyvniť jeho uplatnenie v danom segmente podnikania; predmetný email preto nebol objektívne spôsobilý privodiť žalobcovi akúkoľvek ujmu na jeho osobnostných právach. Keďže žalobca v podanom odvolaní ďalej

neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, a s ktorými by sa nevysporiadal už súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné.

2.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

3.1. Dovolateľ sa s bodom č. 26 napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nestotožňuje. Odvolací súd v bode č. 26. uvádza, že „Na základe uvedeného preto nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou žalobcu založenej na izolovanej, celkom preexponovanej, subjektívne prežívanej a účelovej interpretácii použitého výrazu "rezignácia" a slovného spojenia "z osobných dôvodov sa rozhodol odísť z našej spoločnosti"; predmetný email tak nemohol znížiť vážnosť žalobcu u ostatných zamestnancov žalovaného (adresátov emailu), ani iných subjektov, ktoré by sa prípadne aj s obsahom emailu mohli oboznámiť a už vôbec nemohol nepriaznivo ovplyvniť jeho uplatnenie v danom segmente podnikania; predmetný email preto nebol objektívne spôsobilý privodiť žalobcovi akúkoľvek ujmu na jeho osobnostných právach." Nakoľko išlo o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave a zároveň podľa právneho názoru žalobcu je dovolacím súdom táto právna otázka rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ poukazuje súdnu prax týkajúcu sa predmetnej právnej otázky, a to na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.03.2007 sp. zn. 5Cdo/180/2007; rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/923/2004. Podľa právneho názoru žalobcu Okresný súd Bratislava III, ako aj Krajský súd v Bratislave v rozpore s vyššie uvedenou ustálenou judikatúrou zľahčovali, resp. nebrali do úvahy nepravdivé tvrdenie uvedené v predmetnom Oznámení, čím dospeli k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, čo zakladá oprávnenie žalobcu podať toto dovolanie z dôvodu uvedeného v ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

3.2. Dovolateľ žiada, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v znení rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný je povinný do 7 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku odoslať adresátom pôvodného oznámenia emailovú správu s textom: „Týmto sa ospravedľujeme Ing. K. O. za nepravdivé a skresľujúce informácie, uvedené v emailovej správe zo dňa 16.12.2015, označenej ako „A. A. O.. B. obsiahnuté v tejto správe boli nepravdivé, nakoľko pán B. K. O. nerezignoval na svoju pracovnú pozíciu, ale jeho pracovný pomer bol ukončený dohodou v dôsledku organizačných zmien v spoločnosti ALK Slovakia s.r.o..". Žalovaný je povinný do 4 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozsudku na vlastné náklady uverejniť v odbornom časopise: „L. B." a v N." písmom Times New Roman o veľkosti 10 ospravedlnenie žalovanému v znení: „Dňa 16.12.2015 bola pánom D. H. Z. odoslaná zamestnancom spoločnosti ALK Slovakia s.r.o. emailová správa označená ako „A. A. O.", v rámci ktorej pán Z. rozšíril medzi adresátmi správy nepravdivú informáciu o tom, že pán B. K. O. rezignoval z osobných dôvodov na svoju funkciu. F. sa ospravedľujeme B. K. O. za nepravdivé a skresľujúce informácie uvedené v tejto emailovej správe, nakoľko pán O. nerezignoval na svoju pracovnú pozíciu, ale jeho pracovný pomer bol ukončený v dôsledku organizačných zmien v spoločnosti ALK Slovakia s.r.o."; alebo aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca si v dovolacom konaní uplatňuje trovy dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobca nepoukázal na právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V dovolaní tiež nepoukázal na relevantnú judikatúru Najvyššieho súdu SR vo vzťahu k meritu sporu, v ktorej by sa preukázala rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu k riešenej právnej otázke. Žalovaný sa stotožňuje s rozhodnutím a závermi súdov oboch stupňov a považuje rozsudok súdu prvej inštancie a potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu za vydané v súlade so zákonom, na základe dôkladného posúdenia skutkového a právneho stavu. Žalovaný navrhuje, aby dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. f) CSP; prípadne aby dovolací súd zamietol dovolanie v súlade s § 448 CSP ako nedôvodné, a aby dovolací súd priznal žalovanému náhradu trov konania a právneho zastúpenia.

5. Dovolateľ vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že je nesporné, že žalovaný uvádzal o

žalobcovi nepravdivé informácie v súdnom konaní a je predpoklad, že žalovaný uvádzal nepravdivé informácie o žalobcovi aj v iných prípadoch. Žalobca je naďalej toho právneho názoru, že predmetné Oznámenie mohlo objektívne spôsobiť zníženie vážnosti postavenia žalobcu a sťažiť tak žalobcovi uplatnenie v danom profesijnom odbore. Ide v tomto prípade o neoprávnený zásah do osobnosti žalobcu, nakoľko je nesporné, že žalovaný šíril o žalobcovi nepravdivé tvrdenia, ktoré boli a sú objektívne spôsobilé vyvolať nemajetkovú ujmu vo sfére žalobcu. Žalobca je toho právneho názoru, že príčinná súvislosť je daná povahou neoprávneného zásahu žalovaného, t. j. šírenie nepravdivých a klamlivých informácií o žalobcovi, ktoré boli a stále sú spôsobilé vyvolať žalobcovi nemajetkovú ujmu v podobe zníženia vážnosti postavenia žalobcu v spoločnosti, najmä vo veľmi citlivom odbore, v ktorom pracuje, dôsledkom čoho sa mohli žalobcovi reálne znížiť, alebo dokonca mohol stratiť možnosť nájsť si uplatnenie v príslušnom odbore, v ktorom žalobca dlhodobo pracuje. Podľa právneho názoru dovolateľa sú naplnené všetky nevyhnutné podmienky občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného. Žalobca je toho právneho názoru, že predmetné Oznámenie nepochybne ohrozilo osobnú a mravnú integritu žalobcu a zároveň znížilo jeho dôstojnosť, vážnosť a česť vo vzťahu k ostatným osobám pôsobiacim v odbore. Žalobca má naďalej za to, že konanie žalovaného voči žalobcovi bolo nespravodlivé, neadekvátne, ponížujúce a spôsobilé ohroziť postavenie žalobcu v rámci širšej odbornej verejnosti v tak citlivej oblasti akou je farmácia a spôsobiť mu tak ujmu aj v jeho pracovnej oblasti.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania.

7.1. Otázka posúdenia či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad.

7.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (por. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

10.2. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ.

10.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne.

11. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP, avšak dovolací súd posudzujúc jeho podanie podľa obsahu v zmysle § 124 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že ide o dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, a preto sa zaoberal jeho prípustnosťou.

12. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa viaže k ustálenej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

13. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd) uviedol vo svojom uznesení I. ÚS 215/2022 k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku (aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu - I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), že dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 29/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Dovolateľ, resp. jeho advokát musí preto pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho posúdenie spornej právnej otázky.

14. Najvyšší súd konštantne judikuje vo svojich rozhodnutiach, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Treba zdôrazniť, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré dovolateľ namieta. Dovolací súd totiž nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

16. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“. Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že prípustnosť dovolania dovolateľa riadne nešpecifikovali, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedli (konkrétne) právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedli ako ju riešil odvolací súd ani to, ako mala byť (konkrétne) právna otázka správne riešená.

17. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľom.

18. V danom prípade z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že žalobca zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedol z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval právnú otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, inak povedané žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnú otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

19. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľ v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov. V dovolaní vyjadril nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, že v danej veci nedošlo zo strany žalovaného k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu chránených § 11 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k dovolateľom označenému rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/180/2007 je potrebné uviesť, že odvolací súd v prejednávanom spore posudzoval predpoklady pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti žalobcu na základe vykonaného dokazovania a aplikácia príslušných právnych predpisov zodpovedá osobitostiam tohto konkrétneho prípadu a nie je v rozpore s citovaným rozhodnutím. Pod pojem ustálenej súdnej praxe a pod pojem dovolací súd v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemožno zahrnúť rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré dovolateľ poukazuje vo svojom dovolaní (R 71/2018).

20. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

21. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

22. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP, a preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

23. O náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.